

Homosexualita

Definice

Homosexualitas atis (řecky homos – stejný, latinsky sexus – pohlaví) – homosexualita, pohlavní náklonnost k osobě téhož pohlaví. Oproti tomu heterosexuality (řecky heteros – jiný, různý) označuje pohlavní náklonnost k osobě opačného pohlaví.

Homosexualita je geneticky podmíněný celoživotní a neměnný stav, při kterém jedinec za účelem sexuálního a citového kontaktu dává přednost osobám stejného pohlaví. Takto vytvořený vztah se svojí kvalitou plně vyrovná vztahu heterosexuálnímu.

Homosexuálně orientovaní muži jsou označováni jako homosexuálové (v poslední době se prosazuje i z angličtiny převzatý termín *gayové*), homosexuální ženy jako *lesbičky* (podle ostrova Lesbos, na kterém žila řecká básnířka Sapphó, autorka básní opěvujících lásku mezi ženami (v 6. století př. n. l.).

Odborníci rozlišují *homosexuální chování* od *sexuální identifikace* a sexuálního prožívání.

Homosexuální chování. Ne každý, kdo měl někdy ve svém životě homosexuální zkušenost, se musí cítit homosexuálem, na druhé straně se velká část homosexuálně orientovaných lidí může v určité fázi chovat heterosexuálně. Mnoho lidí si svými sexuálními tendencemi a zaměřením není po celý život úplně jistá. Heterosexuálně založené osoby se za určitých nepříznivých podmínek, kdy je jim znemožněn kontakt s osobami opačného pohlaví, mohou chovat homosexuálně (v internátech, věznicích, v armádě), někteří lidé zase po dlouhém období heterosexuálních kontaktů zjistí, že nacházejí mnohem větší uspokojení v homosexuálním kontaktu. Někteří heterosexuální muži zase preferují homosexuální pohlavní styk ze strachu před „selháním“ u žen. Řada lesbicky orientovaných žen se převážnou část svého života chová heterosexuálně, jako důvod se většinou uvádí touha po mateřství, která nesouvisí se sexuální orientací. Obecně se však soudí, že ve všech případech homosexuálního chování mají aktéři určitou homosexuální dispozici.

Sexuální identifikace se týká vlastního sebepojetí člověka, označuje, za koho se jedinec sám pokládá a s jakou společenskou rolí se ztotožňuje. Opět se však může za určitých okolností se skutečnou sexuální orientací rozcházet. Nemusí jí vždy odpovídat sexuální chování a sexuální prožívání. V chování některých lidí můžeme najít převládající „mužské“ nebo „ženské“ rysy bez závislosti na pohlaví. Tyto rysy chování ovšem nejsou důkazem o sexuálním zaměření dané osoby. Zažitý stereotyp gaye jako vyšňořeného muže s vysokým hlasem a „zženštilými“ způsoby je mylný. Muži se „zženštilými“ rysy chování a zálibou

Homosexualita

například v kosmetice mohou být jednoznačně heterosexuálního zaměření, obdobně jako vzhled a jednání mnoha gayů bychom označili za ryze „mužské“. Méně rozšířený, ale stejně mylný je stereotyp lesbiček jako obhroublých mužatek s „mužským“ chováním.

Se sexuální identifikací souvisí dvě formy pohlavního sebepožívání: *transsexualita* a *transvestitismus*. Transsexuálové mají na rozdíl od homosexuálů negativní vztah ke svému vlastnímu tělu, zvláště k jeho pohlavním znakům a sexuálním projevům. Touží se podobat druhému pohlaví, preferují jeho typické záliby, v dospělosti často podstupují hormonální léčbu a chirurgickou změnu pohlaví. Transvestité touží podobat se něčím druhému pohlaví. Muži se většinou převlékají do typicky ženského oděvu.

Výskyt transsexuálů a transvestitů v populaci je velice nízký, odhaduje se na 0,003% (1 transsexuál nebo transvestita na 30 000 lidí, ne všichni aktéři transvestit show musí být nutně skuteční transvestité). Mezi transsexualitou či transvestitismem a homosexualitou neexistuje přímá souvislost.

Sexuální prožívání je považováno za nejpřesnější ukazatel pohlavní orientace jedince, týká se nejniternějších přání, tužeb, fantazií člověka v oblasti sexuality, které ovšem nemusí být v souladu s jeho sexuálním chováním a sebepojetím. Jak jsme uvedli, poměrně velká část lidí se během svého života chová jak heterosexuálně, tak homosexuálně, často jsou však motivováni vnějšími vlivy; společenským prostředím, v němž žijí. Jev, kdy jedinec ani v nejniternější oblasti své osobnosti není schopen rozhodnout, které pohlaví preferuje, protože ho obě vzrušují zhruba stejně, se nazývá *bisexualita*. Bisexuálové si partnery nevybírají podle pohlaví, ale podle osobní přitažlivosti, sympatií a jiných vlastností.

Příčiny vzniku homosexuality

přes veškerou snahu odborníků a řadu výzkumů nám v současné době nemůže věda poskytnout jednoznačnou odpověď na otázku, jak a proč homosexualita vzniká.

O vzniku homosexuality existují zhruba 4 skupiny teorií.

Teorie o dědičnosti homosexuální orientace tvrdí, že na vzniku homosexuality se podílí především genetické dispozice. Při výzkumu pohlavních chromozomů u mužů byl na hrotu dlouhého raménka chromozomu X (který získává syn dědičně od matky) nalezen gen či geny, jež jsou pravděpodobně odpovědné za homosexuální orientaci. U lesbických žen však genové zvláštnosti nalezeny nebyly.

Teorie o vlivu vývoje lidského plodu v prenatalním období říká, že homosexualita vzniká v prenatalním stadiu vývoje jedince. Mezi 4.–6. měsícem vývoje plodu, kdy probíhá

Homosexualita

sexuální rozlišení centrální nervové soustavy, dojde k nevyváženosti přísunu hormonů do center zodpovědných za sexuální orientaci. Výsledkem je homosexualita.

Teorie o vlivu výchovy a rodinného prostředí pokládá za příčiny mužské homosexuality přítomnost dominantní matky a absenci silného otcovského vzoru v dětství. Slabinou této teorie je, že velmi mnoho heterosexuálů vyrůstalo v rodinách bez otce a s autoritativní matkou, na druhé straně řada homosexuálů pochází z rodiny se zcela tradičním rozdělením mateřské a otcovské role.

Teorie vlivu sexuálního zneužití připouští vznik ženské homosexuality vlivem negativního sexuálního zážitku (předčasný sex, znásilnění apod.). Většina pohlavně zneužitých dívek však spíše odmítá vlastní sexualitu vůbec a případný odpor k mužům velmi zřídka kompenzuje náklonností k ženám. Tato teorie v současné době ztrácí v odborných kruzích zastání.

Většina odborníků se shoduje v závěru, že se na vzniku homosexuální orientace podílí více faktorů. Formují ji především biologické vlivy, v menší míře pak vlivy postnatální u geneticky disponovaných jedinců.

V každém případě je homosexualita stavem dobrovolně nezvoleným a vůli neovlivnitelným, jako taková by se tedy v občanské společnosti neměla stávat záminkou jakékoliv diskriminace.

Kolik procent homosexuálů je v populaci?

Nejčastěji uváděný výskyt homosexuality jsou 4% (až 10%) u mužů, 1% a více u žen. Tyto údaje jsou ovšem značně problematické, zvláště pokud rozlišujeme homosexuální chování, identifikaci a prožívání. V rozsáhlých a reprezentativních amerických výzkumech z osmdesátých let vyšlo najevo, že 37% dotazovaných mužů žilo po určitou dobu homosexuálně, za homosexuály se ovšem považovala pouze 2–4%. Výlučně homosexuálně se identifikovalo pouze 1% žen, alespoň k jedné lesbické zkušenosti se však přiznalo 9%.

V České republice byl poslední průzkum výskytu homosexuality prováděn v roce 1994. Za homosexuálně orientované se považovalo pouze 0,4% mužů a 0,3% žen, tedy podstatně méně, než v západních státech. Je ovšem krajně nepravděpodobné, že by v české populaci bylo méně homosexuálně orientovaných lidí. Výsledky spíše svědčí o tom, že ve společnosti stále panuje netolerance ke všemu, co vybočuje z tzv. normy, a že přiznání k odlišnosti je stále považováno za nebezpečné.

